

Wij hebben toch nog wel eenige hoop, dat bij enkele van die boomplantende boeren- en arbeiderskinderen, ingesteld als zij zijn op het nut van aardappelakkers en gladde rechte wegen, juist door het plechtige van zulke boomplantdagen iets opgewekt wordt, dat bij goede leiding kan uitgroeien tot werkelijke belangstelling in en gevoel voor de vrije natuur als zoodanig. Of zouden wij daarvoor alleen maar kunnen appelleren aan het der jeugd ingeboren jagers- en woudloopers-instinct, vóórdat dit onderdrukt wordt door planters-utiliteitsbegrippen?

J. Hs.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN

Leiderskamp voor natuurstudie

De Ned. Natuurhistorische Vereeniging organiseert, speciaal voor vereenigingsleiders, van 21—28 Juli te Bakkum bij Castricum het derde Leiderskamp voor Natuurstudie. Dit a.s. kamp staat onder leiding van Dr. Joh. H. van Burkom, Alg. voorzitter van de Ned. Natuurhistorische Vereeniging. Het ligt op een prachtige plek tusschen de bosschen en duinen, een half uurtje van het strand.

Van de docenten, die uitgenoodigd zijn werd reeds een toestemmend antwoord ontvangen van Dr. Tesch, Dir. van 's Rijks Geologischen Dienst, de Heer J. L. W. Blokland, houtvester bij het Staats-Boschbedrijf, Dr. Th. van Lohuizen, den Haag (Sterrekunde), de Heer E. Vogelzang, Rentmeester van de Provinciale Landgoederen, terwijl van eenige anderen nog bericht ingewacht wordt.

Kenners van de streek als Dr. Ir. J. T. P. Bijhouwer, die het idee van dergelijke kampen naar ons land overbracht, en C. Sipkes, behooren tot de kampcommissie.

De kosten van het kamp bedragen f 25.— (voor leden van de Ned. Natuurhistorische Vereeniging en de Ned. Jeugdbond voor Natuurstudie f 22.50). Men wordt ingeschreven na storting van het verschuldigde bedrag op de girorekening No. 67469 van C. Sipkes te Overveen. In verband met de beschikbare tenten is aangifte vóór 10 Juni noodzakelijk.

Het Palaeolithicum van de Veluwe

Het is den heer J. Bezaan te Putten mogen gelukken, behalve het door ons beschrevene in „De Levende Natuur” van 1 Maart, nog een tweetal ateliers van vuursteen werktuigen uit het palaeolithicum te ontdekken. Het eene ligt wederom onder het dorp Elspeet, het andere onder Leuvenum. De bodem der Veluwe blijkt dus meer van deze oude cultuur te herbergen, dan zeker verwacht werd. Er is overigens ijverig zoeken mee gemoeid om een dergelijke werkplaats te ontdekken. De tot op heden geconstateerde ateliers liggen namelijk onder een vrij dikke laag zand verborgen; alleen bij graafwerk of bij het omwoelen van den bodem door den tractor komt soms een artefact boven drijven. Dan is verder en dieper graven de eenige mogelijkheid om de werktuigen te ontdekken.

Naar aanleiding onzer publicatie „Een Magdalenienstation op de Veluwe” schreef ons de bekende Noordduitsche archaeoloog, Dr. G. Schwantes o.m., dat de Elspeter vondst „ein richtiges Paläolithikum in Ihrem Lande nachweist”. Verder: „Dass diese Sachen, wie Sie ganz richtig nachweisen, nicht mehr mesolithisch, sondern rein paläolithisch sind, beweisen die Formen”.

Dr. S. is echter geneigd de vondst nog iets ouder te dateeren dan wij dit deden, en wel op grond hiervan, dat de „atypische Kerbspitze” („pointe à crans atypiques”) een „Leitform für das jüngere Aurignacien” is. De papegaaisnavel als kenmerkend Magdalenien-werktuig zou deze opvatting in den weg staan, doch Dr. S. meent in de Elspeter exemplaren van dit type niet de Stichel (burin) te herkennen, doch een ander werktuig in den vorm van een papegaaisnavel. In dat geval — zegt Dr. S. — zou niets de plaatsing van het atelier in het Aurignacien meer in den weg staan.

In ons artikel vorengenoemd schreven we: „Het geheel was kenmerkend voor het Magdalenien, met inslag van het Aurignacien”. Het verheugt ons zeer, dat Dr. S. het dus bijna geheel met ons

eens is. Misschien, dat de nieuwe vondsten — welke wij t.z.t. ook hopen te omschrijven — ons nader zullen antwoorden op de vraag: Magdalenien of Aurignacien. Bij de poging tot absolute indeeling in een dezer perioden mogen we echter niet uit het oog verliezen, dat „im Magdalenien final mancherlei Aurignacien-Formen wieder aufleben”, gelijk Dr. Schwantes schrijft.

Oosterwolde (Fr.), April 1931

H. J. POPPING

De Vuurtorens en de Trekvogels

Het is een algemeen bekend verschijnsel, dat de in den nacht reizende trekvogels door de sterke lichten van vuurtorens en lichtschepen worden aangetrokken, waardoor zich talloze vogels doodvliegen. De eerste poging om het aan- en doodvliegen te beperken, als het kon te voorkomen, bestond in het aanbrengen van rustplaatsen, z.g.n. „vogelrekken”. In ons land werden daarmee de eerste proeven genomen en wel op de beroemde Brandaris, de reus op het oude Skilge. Het bleek evenwel, dat eigenlijk maar één enkele vogelsoort daarvan profiteerde, n.l. de spreeuw.

Slachtoffers van den Eierlandschen Vuurtoren; 194 vogels in één nacht gedood, 26—27 Sept. 1930.

Meeuwen, ganzen en eenden, waadvogels en rallen maken er zelden of nooit gebruik van, zelfs kleine zangertjes, de lijstern en piepers en leeuweriken komen zeer zelden op de rekken en ladders zitten. Met het sterker worden der lichten werd, zooals vanzelf spreekt ook het aantal slachtoffers grooter. Aan de Brandaris sneuvelen ieder jaar gemiddeld 300 vogels, d.w.z. dit aantal wordt aan den voet van den toren verzameld, het totaal zal wel aanmerkelijk hooger zijn. Amelands toren is een nog grooter vogelmoordenaar. Gaetke vertelt van een nacht op Helgoland die aan 15000 leeuweriken het leven kostte.

In 1923 en 1924 publiceerde Dr. Weigold eenige mededeelingen omtrent proeven welke hij als leider van de Vogelwarte op den vuurtoren van Helgoland had genomen door middel van lampen waarmede hij van buiten af de torenkap en de schacht verlichtte, waardoor het torenlichaam dus voor de trekvogels zichtbaar werd. Het was hem namelijk opgevallen dat het grootste